

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2005. november 4.

ESZPERANTÓ NYELV

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

OKTATÁSI MINISZTERIUM

Általános útmutató

1. Jó megoldásként csak a Javítási-értékelési útmutatóban megadott megoldások fogadhatók el.
2. Minden jó megoldás 1 pontot ér.
3. Ha a vizsgázó egy kérdésre több választ ad, akkor sem adható pont, ha a jó válasz is közte van.
4. Fél pont és többletpont nem adható.
5. A feladatok után található szürke mező szolgál a pontozásra: a helyes megoldást jelölje egyessel, a helytelen nullával!
6. A pontszámok összesítése a feladatlapok utolsó oldalán található összesítő táblázatban történik.
7. Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem mindig egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért helyenként átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutató táblázatait!

Olvasott szöveg értése**Általános útmutató**

Az elérhető maximális vizsgapont: 33.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 33.

Részletes útmutató**1. feladat**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
<i>e</i>	<i>h</i>	<i>a</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>g</i>	<i>b</i>

2. feladat

8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.
<i>j</i>	<i>n</i>	<i>l</i>	<i>a</i>	<i>gh</i>	<i>def</i>	<i>def</i>	<i>def</i>	<i>m</i>	<i>gh</i>	<i>q(i)</i>	<i>i(q)</i>	<i>o</i>	<i>b</i>	<i>p</i>	<i>k</i>

3. feladat

	V	F
24. La bredisto donacis al ĝi dek specojn da fruktoj.		x
25. La „bebo” atakis la fotiston.		x
26. La patro kaptis la brakon de la fotisto.	x	
27. La fotisto liberigis la „bebo”-n.		x
28. La publiko bone amuziĝis.	x	
29. Estas ĉiam malpli da blankvangaj gibonoj en la naturo.	x	
30. Gibonoj facile reproduktiĝas en zoo.		x
31. En zoo la gibonojn ĝenas diversaj bruoj.	x	
32. Pri la gepatroj de la gibonido zorgis en la zoo la sama bredisto.	x	
33. La gibonoj ĉiam estis en sia kaĝo.		x

Nyelvhelyesség

Általános útmutató

Az elérhető maximális vizsgapont: 18.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 26.

A dolgozatpontok vizsgapontokká való átalakítása az alábbi táblázat szerint történik:

dolgozatpont	vizsgapont	dolgozatpont	vizsgapont	dolgozatpont	vizsgapont
26	18	17	12	8	5
25	17	16	11	7	5
24	17	15	11	6	4
23	16	14	10	5	3
22	15	13	9	4	3
21	15	12	8	3	2
20	14	11	7	2	1
19	13	10	7	1	1
18	13	9	6		

Részletes útmutató

1. feladat

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
<i>d (i)</i>	<i>k</i>	<i>j</i>	<i>h (i)</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>i</i>	<i>e (i)</i>

2. feladat

11. *ig / ebl / em*
12. *ad / ec / aĵ*
13. *Ø / ig / iĝ*
14. *ec / ig / ul*
15. *iĝ / ad / an*
16. *iĝ / aĵ / aĉ*
17. *ec / ar / ad*

3. feladat

18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.
<i>d</i>	<i>a</i>	<i>d</i>	<i>b</i>	<i>a</i>	<i>c</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>

Hallott szöveg értése**Általános útmutató**

Helyesírási és nyelvhelyességi hibáért nem vonunk le pontot.

Az elérhető maximális vizsgapont: 33.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 25.

A dolgozatpontok vizsgapontokká való átalakítása az alábbi táblázat szerint történik:

dolgozatpont	vizsgapont	dolgozatpont	vizsgapont	dolgozatpont	vizsgapont
25	33	17	22	9	12
24	32	16	21	8	11
23	30	15	20	7	9
22	29	14	18	6	8
21	28	13	17	5	7
20	26	12	16	4	5
19	25	11	15	3	4
18	24	10	13	2	3
				1	1

Részletes útmutató**1. feladat**

1. boniĝas
2. amikiĝis
3. ege ĝoja
4. ĉe la manĝejo
5. eksciis
6. senpacience
7. dum longaj jaroj
8. kortuŝa
9. plu helpi ilin

2. feladat

10. tri
11. la 23-an de septembro
12. (en la periodo de la) nova jaro
13. vendredo
14. (tio de la) profeto
15. (en) universitato
16. korbopilkon
17. tenison
18. tablotenison

3. feladat

19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.
a	c	c	b	c	a	b

Az elhangzott szövegek

1.

Dum la someraj ferioj mi vojaĝas kun miaj gepatroj al la Nigra Maro, kie ĉiujare mi devas pasigi dekok tagojn por kuraci min pri alergia astmo. Tiu kuracado estas bonefika, dank' al ĝi mia sanstato pli kaj pli boniĝas.

Ĉi-foje ni ricevis kuraceblecon en la marborda urbeto Tekirgiolo, kie jam en la unua tago mi amikiĝis kun tre afabla dekkvin-jara knabo, Andrei Pop el la urbo Bistrita Nasaud. Dum nia babilado, mi parolis al li interalie ankaŭ pri Esperanto, mi diris al li, ke per tiu lingvo oni povas trovi amikojn en la tuta mondo. Ŝajne mi sukcesis vekti lian intereson, ĉar li petis min instrui al li almenaŭ la alfabeton kaj kelkajn utilajn frazojn. Jen tial okazis, ke mi ekinstruis Esperanton al Andrei jam en la unua tago. Li estis ege ĝoja kaj komencis lerni kun granda plezuro.

Ankoraŭ en la sama tago, okazis al li agrabla surprizo. Kiam mi renkontis lin denove ĉe la manĝejo, kun granda entuziasmo li rakontis al ni, ke iu afabla sepdekdu-jara maljunulo demandis lin, ĉu li aŭdis iam pri Esperanto? Tio estis ege agrabla surprizo por ni ĉiuj.

Poste, Andrei prezentis nin al la afabla maljunulo, sinjoro Ivan Grigore el la urbo Piatra-Neamt. Ni eksciis, ke li eklernis Esperanton dum sia junaĝo, en la jaro 1956, dank' al la revueto Rebus, en kiu kaptis lian intereson la titolo *Lernu Esperanton en dek lecionoj*. Tiel li eklernis la lingvon, post ĉiu leciono li atendis senpacience la sekvontan numeron de la revuo. Sed, bedaŭrinde, li ricevis nur ses lecionojn el la promesitaj dek. Kaj poste li neniam aŭdis pri Esperanto, kaj li ne sukcesis trovi alian lerno-materialon, malgraŭ tio, ke li multe interesiĝis dum longaj jaroj, sed sen rezulto. La rakonto de sinjoro Ivan, liaj grandaj entuziasmo kaj ĝojo pro tio, ke li renkontis nin kaj retrovis Esperanton helpe de ni post tiom da jaroj, estis por ni tre kortuŝa.

Vidante la entuziasmon de sinjoro Ivan Grigore ni (mia patrino kaj mi) multe rakontis al li kaj ankaŭ al Andrei. Ni decidis kunveni ĉiutage en nia ĉambro por lerni kune. Ni instruis al ili ambaŭ Esperanton dum la tuta tempo de nia restado ĉe la maro.

Antaŭ ol vojaĝi hejmen, ni promesis plu helpi ilin en la lernado per korespondado. De tiam papere kaj rete ni korespondas kun ili kaj ni esperas ankaŭ novajn renkontiĝojn ĉe la maro, kaj eble ili baldaŭ vizitos nin, en nia urbo Oradea.

(Juna Amiko 2004/110)

2.

En Irano infanoj iras en lernejon en la aĝo de sep jaroj, kaj post dekdu jaroj, en tri periodoj, ili abiturientiĝas. Nuntempe la unua periodo de instruado inkluzivas kvin jarojn, la dua tri jarojn kaj la tria kvar jarojn.

Gelernantoj iras al lernejo de la 23-a de septembro ĝis la 21-a de junio. Poste ili ferias, kaj dum tri monatoj aŭ partoprenas en diversaj instruadoj aŭ laboras. Krom la somerferioj la gelernantoj havas feriojn en periodo de la nova jaro. Tiam kun siaj gepatroj ili vizitas parencojn, aŭ vojaĝas al aliaj urboj en la lando.

Male kiel en plej multaj landoj dimanĉo en Irano estas labortago, kaj vendredo estas ripoztago, tial ankaŭ la lernantoj ripozas vendrede. Krome ili ripozas de tempo al tempo pro religiaj festoj, ekzemple Ramadano, aŭ la naskiĝtago de la profeto. Tiam ili prezentas spektaklojn, komediojn, himnojn, konkursojn kaj ferias.

En Irano knabaj kaj knabinaj lernejoj estas apartaj, kaj neniam ili povas lerni kune, krom universitato. Pro islamo en la knabinaj lernejoj la kondiĉoj estas malsamaj ol en aliaj landoj. La knabinoj devas kovri sian korpon kaj hararon, vesti mantelojn kaj kaptukojn, kaj ilin instruas nur instruistinoj. Ankaŭ pri sporto estas multaj limigoj. Knabinoj ne povas sporti libere pro la vestoj (mantelo, kaptuko) kaj ili ne povas ludi piedpilkon, manpilkon, bicikli... aŭ, aliel dirite ili povas sporti nur per korbopilko, teniso kaj tabloteniso.

(Kontakto1999/5)

3.

Mia amiko iris al kongreso. Tie li renkontis belan junulinon kun kiu li amikiĝis. Li enamiĝis al ŝi. Poste, kiam li jam reveturis hejmen, li skribis leteron al sia karulino. Ŝi respondis. Li ĉiam pli kaj pli enamiĝis, kaj li volis denove revidi ŝin. Kion li povis fari?

Li povus renkonti ŝin en alia kongreso, aŭ li povus veturi al ŝia lando por viziti ŝin, ĉar li ricevis de ŝi koran inviton. Dank' al ŝiaj leteroj li jam sciis iom pri la lando kaj la urbo kie ŝi vivas. Do, li decidis veturi al ŝi.

Sed, kio okazis, kiam li alvenis tien? Ho, la afero tute ne estis tiel, kiel li pensis aŭ atendis. Nature li pensis, ke same kiel en la kongreso li povos tre libere paroli kaj esti kun sia kara amikino. Sed en ŝia lando la gepatroj kaj gefratoj neniam lasis ilin solaj, ĉar en tiu lando knabo kaj knabino ne povas esti kune sen tio, ke iu tria persono prizorgu ilin. En lia lando ne estas tiaj problemoj pri libera kontaktado inter knaboj kaj knabinoj, sed en la lando de lia amikino la problemoj forte ekzistas.

Kion li povas fari? Se li ne eltenas, li povas reveturi al sia lando, kaj fini tiun amhistorion. Aŭ ŝi povus veturi kun li al lia lando. Aŭ li povas resti ĉe ŝi kaj lerni vivi tie.

Mia amiko elektis resti kune kun sia amikino en ŝia lando. Li vivas jam alian vivon. En la komenco mia amiko ĉiutage rimarkis malgrandajn aferojn en la komuna vivo, kiuj estis aliaj ol tio al kio li al kutimiĝis hejme. Denove kaj denove li vidis kulturalan diferencon kaj ankaŭ personan. Ŝajnas, ke li kaj lia amikino venas el du tute diversaj mondoj. Eĉ se ili havas komunan lingvon, foje ili ne povas kompreni unu la alian.

(Kontakto 98/4)

Íráskészség

Általános útmutató

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Mindegyik írásbeli munkát e szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A javítás alapelvei

1. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.
2. Az ismétlődő hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
3. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó kevesebbet vagy többet ír a megadott szöveghossznál.
4. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
5. A javító tanár szöveges értékeléssel is kiegészítheti a pontozásos értékelést.

1. feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	10 pont

Amennyiben a dolgozat a „*Tartalom és szöveghossz*” szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag tartalmi információi is irányadóak lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben azonban a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón az összes segédanyagban megjelenő információ.

A dolgozat tartalmi szempontból megfelelő abban az esetben is, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a *Tartalom* szempontnál nem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben

használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is. El kell fogadni azonban az olyan szövegrészeket, amelyeket a vizsgázó a segédanyagból vett át, és jó nyelvi környezetben használ.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, ami nem magyar anyanyelvű olvasó számára nem értelmezhető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondattan, alaktan, helyesírás)

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek
- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető.

Javítási jelrendszer

A hibákat a lap jobb oldalán található sávokban kell jelölni a következők szerint:

1. oszlop:

Tartalom és szöveg hossz

Bekarikázott számokkal jelöljük a teljesen kifejtett irányítási szempontokat. Mínusz jel követi a csak részben kifejtett szempontot.

2. oszlop:

Nyelvhelyesség (szókincs, mondattan, alaktan, helyesírás)

Ny = nyelvhelyességi hiba (lexikai vagy nyelvtani hiba),

H = helyesírási hiba,

É = értelemzavaró nyelvi hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = lexikai, nyelvtani vagy helyesírási hiba,

hiányjel = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás_i = ismétlődő hiba.

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javításávban nem.

Értékelési skála (középszint 1. feladat)*Tartalom és szöveghossz*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte és nem is haladta meg jelentősen a megadott szövegmennyiséget (40–80 szó).	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és legalább 30–40 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg 30 szónál rövidebb.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg nagyon rövid. vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondatn, alaktan, helyesírás)

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák azonban alig nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a szöveg megértését.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

2. feladat

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5 pont
Szövegalkotás	5 pont
Formai jegyek és hangnem	3 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	23 pont

Amennyiben a dolgozat a „*Tartalom és szöveghossz*” szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése*Tartalom és szöveghossz*

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat
- hogyan valósította meg a kommunikációs célt/célokat
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó más anyanyelvű olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy tizenkettedikes).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a *Tartalom és szöveghossz* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvhelyesség* szempontoknál.

A segédanyagból átvett szövegrészek esetében úgy kell eljárni, mint az első feladatnál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség. A dolgozatot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír, vagy önmagáról ír, amikor általánosan kellene fogalmaznia.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom és szöveghossz* szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon (pl. a „mi” személyes névmással) kezdi, nem mondható el az általa létrehozott szövegről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Formai jegyek és hangneme

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- a vizsgázó által létrehozott szöveg megfelel-e a levéllel, mint szövegfajttával szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást
- hangneme megfelel-e a címzethez való viszonyoknak és a közlési szándéknak.

Az egyes formai jegyek abban az esetben helyesek, amennyiben a levélírás szabályainak megfelelnek, és illenek a levél típusához. A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak.

Szókincs, kifejezés mód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvhelyesség* szempontnál.

Amennyiben például a vizsgázó helytelen elöljárót használ, ezt a hibát csak a *Szókincs*, *kifejezésmód* szempontnál lehet értékelni. Ha azonban egyáltalán nem használ vonzatot, ezt a hibát csak a *Nyelvhelyesség* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvhelyesség

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést.

Javítási jelrendszer

A hibákat a lap jobb oldalán található sávokban kell jelölni a következők szerint:

1. oszlop:

Tartalom és szöveghossz

Bekarikázott számokkal jelöljük a teljesen kifejtett irányítási szempontokat. Mínusz jel követi a csak részben kifejtett szempontot.

Szövegalkotás

T = helytelen tagolás

K = kohéziós hiba

Formai jegyek és hangnem

F = hiányzó,

bekarikázott F = meglévő formai jegyek

Hn = nem megfelelő hangnem

2. oszlop:

Szókincs, kifejezésmód

L = lexikai hiba

LÉ = értelemzavaró lexikai hiba.

Kif = kifejezésmódbeli hiba

3. oszlop

Nyelvhelyesség (mondattan, alaktan, helyesírás)

Ny = nyelvhelyességi hiba

H = helyesírási hiba

NyÉ = értelemzavaró nyelvi hiba

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

hullámos vonal = lexikai, kifejezésmódbeli hiba

hiányjel = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás_i = ismétlődő hiba.

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javításávban nem.

Értékelési skála (középszint 2. feladat)*Tartalom és szöveghossz*

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg. A megadott szöveghosszúság keretei között maradt (80–120 szó).	A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg. Legalább 60–90 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: A vizsgázó legalább három irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg. 30-60 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó egy irányító szempontot sem dolgozott ki megfelelően. vagy: A vizsgázó háromnál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: A vizsgázó más témáról írt. A dolgozat terjedelme 30 szónál rövidebb.

Szövegalkotás

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő. A vizsgázó megfelelő nyelvi eszközök használatával valódi szöveget hoz létre.	A szöveg felépítése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz. A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű.	A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. A szövegszerűség csak nyomokban fedezhető fel. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen. Az írásmű izolált mondatok halmazából áll. A levél annyira rövid, hogy szöveggént nem értékelhető.

Formai jegyek és hangnem

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Helyes a megszólítás, az aláírás, a dátum és az elköszönés.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Van helyes megszólítás és aláírás, valamint elfogadható dátum és elköszönés.	A szöveg formai jegyei még megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Van helyes vagy elfogadható megszólítás és aláírás.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban csak kis mértékben nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami néha nehezíti a mondanivaló megértését. A szókincs korlátai miatt többször lehet szóismétlés.	A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvhelyesség

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg kevés nyelvi hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.	A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg több nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés, a megértést nehezítő hiba jellemzi a dolgozatot.	A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek a megértést nem befolyásolják, valamint több, a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba fordul elő benne.	A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt nem érthető.